

Aardappel

De aardappel of *Solanum Tuberosum* behoort tot de familie van de nachtschaden waartoe ook de tomaat, peper, paprika en aubergine behoren.

Diego de Amalya, een Spaanse ontdekkingsreiziger, bracht de aardappel in 1536 vanuit Zuid-Amerika naar Europa. De Inca's verbouwden de plant toen al honderden jaren. Monniken waren verantwoordelijk voor de verspreiding door Europa. Zij pootten de plant in hun kloostertuinen. Ook in botanische tuinen vond de aardappel zijn weg. De aardappel groeit in Nederland sinds de Tachtigjarige Oorlog in de Leidse Hortus, sinds 1640 in Groningen en sinds 1689 in Amsterdam. Het duurde lang voordat de aardappel als basisvoedsel werd geaccepteerd. De misoogsten aan granen in de jaren 1776 deden het gebruik van de aardappel toenemen. Daarvoor was

het meer een sierplant en werd de knol gebruikt als veevoer. Voordat de aardappel tot onze basisvoeding behoorde, voedden wij ons met granen, knollen, kolen, bieten, rapen, en pastinaken die pinksternakels genoemd werden. Ze werden vaak verwerkt in een maaltijd die 'hutspot' heette (van husselen, door elkaar mengen). 'Stampot' is een 20ste -eeuws begrip.

De belangrijkste regel voor de kweek van aardappelen is dat er wisselteelt toegepast moet worden van minimaal drie jaar. Deze regel is zelfs bij wet vastgelegd. In onze streken moet de aardappel voor 1 oktober geoogst zijn. Dit alles om de kans op de aardappelziekte (*phytophthora infestans*) te verminderen. (zie: www.nvwa.nl: regeling plantgezondheid, art. 38).

Rassen

Er wordt onderscheid gemaakt in vroege teelt (rond 15 maart), middenvroeg teelt (rond 15 april) en late teelt (rond 15 mei). Elk van deze teelten heeft haar eigen rassen. Voorbeelden hiervan zijn:

Vroeg

Frieslander, Doré, Première

Middenvroeg

Eigenheimer, Bintje, Santé, Lekkerlander, Melody, Rosagold, Roseval, Gourmandine

Laat

Dunastar, Bildtstar, Nicola,

Bijzondere aardappels

Vitelotte Noir (Laat), Bergerac

Teeltzorg

Aardappelen hebben een hekel aan natte voeten. Een bodem met een goed afwatering is een eerste vereiste. De aardappel lijkt robuust maar het is een kwetsbare plant die veel zorg en aandacht vraagt. De aardappel maakt zelf de grond losser en ruller. Oppervlakkige bodembewerking is voldoende. Aardappelen poot men vaak in een greppel maar ook een plantgat voldoet. Belangrijk is voldoende onderlinge afstand voor een goed en gezonde opbrengst. Een beetje potgrond op de bodem van greppel of plantgat geeft een goede start.

Poot vroege aardappelen niet in koude grond, maar wacht tot die een beetje is opgewarmd. In de wachttijd zijn je aardappelen misschien gaan spruiten, dat is niet erg. Ze worden er alleen wat kwetsbaarder door. Bewaar ze wel in het donker.

Plant vroege aardappelen minimaal 30 cm uit elkaar en 90 cm tussen de rijen.

Middenvroege en late aardappelen hebben wel 60 cm tussenruimte nodig. Voldoende ruimte tussen de aardappelen voorkomt ziekten en verhoogt de productie omdat je meer grond tussen de planten hebt om aan te aarden. Aanaarden doe je elke 3-4 weken. Dat is ook een prima methode om opkomend onkruid te onderdrukken. Aanaarden is sowieso belangrijk omdat dit voorkomt dat aardappelen boven de grond groeien en groen worden. Groene aardappelen bevatten solanine en dat is behoorlijk giftig! Je hoeft die aardappelen niet weg te gooien maar snijdt het groene deel wel weg.

Een ruime gift compost is voldoende, aangevuld met Vinassekali, 6,5 kg/100m². Een tweede gift Vinassekali is niet ongebruikelijk.

Je mag rekenen op een opbrengst van ongeveer 4 kg/m².

Combineren?

Aardappelen zijn prima te combineren met kool, afrikaantje, bonen, dille, spruitkool, karwij, mierikswortel, koolrabi, munt, spinazie, mais, knoflook, hennep.

Aardappelen niet combineren met tomaat, zonnebloem, framboos, pompoen, ui, Oost-Indische kers, asperges, komkommer, selderij, wortel, erwten.

Ziekten en plagen

De eerste remedie ter voorkoming van ziekten in de aardappel is het hanteren van (de wettelijke verplichte) wisselteelt. Neem in dit schema andere nachtschaden zoals de tomaat mee! De wettelijke verplichting is drie jaar, vier tot zes jaar is beter!

De belangrijkste andere ziekten en plagen zijn:

Aaltjes veroorzaken aardappelmoetheid, aardappelziekte of phytophthora infestans, aardappelvirus Y, bladluizen, draadwormen, ringrot, schurft, slakken en spintmijten. Onder de kop *Ziekten en plagen* vind je op deze website een reeks remedies tegen deze ziekten en plagen.

Gezondheid/geneeskraft

Het sap van de rauwe aardappel verwijdert urinezuur en is dus heel goed te gebruiken bij reuma, jicht en spit. In aardappelen zit zink, magnesium, kalium, fosfor en calcium. Ook zit er in de aardappel een grote hoeveelheid vitamine C en vitaminen uit het B-complex. 300 gram aardappelen is genoeg om aan de ADH, de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid, aan vitamine C te komen.

Aardappelras en phytophthoragevoeligheid

AARDAPPELRAS	POTEN	BESTE GROND	AARD/KARAKTER	PHYTOPHTHORA GEVOELIG	BEWAREN
FRIESLANDER	15-mrt	KLEI	VAST / KRUIMIG	JA	LANG
DORÉ	15-mrt	KLEI	KRUIMIG	VOORAL BLAD	
PREMIÈRE	15-mrt	KLEI EN ZAND	VROEG OOGSTEN FRIET	JA	
VICTORIA	15-mrt	KLEI EN ZAND		REDELIJK RESISTENT	
EIGENHEIMER	15-apr	KLEI	KRUIMIG	JA	

BINTJE	15-apr	KLEI EN ZAND	GROTE AARDAPPEL ROMIG	JA	LANG
SANTÉ	15-apr	KLEI EN ZAND	KRUIMIG	REDELIJK RESISTENT	LANG
GOURMANDINE	15-apr	KLEI en ZAND	VASTKOKEND	REDELIJK	LANG
LEKKERLANDER	15-apr	KLEI	VROEG OOGSTEN KRUIMIG	REDELIJK RESISTENT	LANG
MELODY	15-apr	KLEI		STERKE PLANT	8 MND
ROSAGOLD	15-apr	KLEI	VAST , ONGESCHIKT VOOR FRITES	MATIG RESISTENT	
ROSEVAL	15-apr	ZAND	VAST, ROMIG, NIET SCHILLEN	JA	
DUNASTAR	15-mei	ZAND	VAST	MATIG RESISTENT	
BILDSTAR	15-mei	KLEI EN ZAND		JA	8 MND
NICOLA	15-mei	KLEI	VAST, ZOET	MATIG RESISTENT	
VIOLETTE NOIR	15-mei	KLEI EN ZAND	VAST, BLOEMIG,NIET SCHILLEN		
BERGERAC	15-mei	KLEI EN ZAND	VAST BLOEMIG, TRUFFELAARDAPPEL, NIET SCHILLEN		